

NOTATKA ze spotkania przedstawicieli Zespołu ds. Śródlądowej
Gospodarki
Rybackiej i Wędkarskiej z przedstawicielami KOWR w dniu 31.01.2023 r.

Spotkanie miało miejsce w siedzibie Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) przy ul. Karolkowej 30 w Warszawie. Zostało zorganizowane na prośbę Pana Jakuba Roszuka — Przewodniczącego Zespołu ds. Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Głównym tematem spotkania były sprawy poruszone w piśmie z dnia 9 stycznia 2023 r. skierowanym przez Przewodniczącego Zespołu do Pana Henryka Kowalczyka — Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przekazanym również do wiadomości Pana Waldemara Humięckiego — Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

W spotkaniu udział wzięli Przedstawiciele KOWR:

- 1 Pani **Małgorzata Gośniowska-Kola** — Zastępca Dyrektora Generalnego,
- 2 Pan **Jacek Malicki** — p.o. Zastępca Dyrektora Generalnego,
- 3 Pani **Magdalena Dudek** — p.o. Dyrektor Departamentu Gospodarowania Zasobem,
- 4 Pani **Katarzyna Banasik** — p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarowania Zasobem,
- 5 Pan **Piotr Jaźwiński** — p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarowania Zasobem.
- 6 Pan **Piotr Bartuszek** — Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Rynku

Przedstawiciele MRiRW:

- 7 Pan **Mariusz Drozdowski** — Zastępca Dyrektora Departamentu Nieruchomości i Infrastruktury Wsi,
- 8 Pan **Igor Wawrzyniak** — główny specjalista w Departamencie Rybołówstwa.

Członkowie Zespołu do spraw Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej:

- 9 Pan **Jakub Roszuk** — Przewodniczący Zespołu,
- 10 Pan **Andrzej Abramczyk** — Federacja Organizacji Rybaków Śródlądowych, ZPRyb-OP
- 11 Pan **Marek Trzcieliński** — Związek Producentów Ryb — Organizacja Producentów
- 12 Pan **Andrzej Lirski** — Federacja Organizacji Rybaków Śródlądowych, PTRyb
- 13 Pan **Mirosław Purzycki** — Organizacja Producentów Ryb Jesiotrowatych;

Goście zaproszeni przez Przewodniczącego Zespołu reprezentujący branżę rybacką:

- 14 Pani **Magdalena Szczypińska** — Zarząd Główny PZW,
- 15 Pan **Jerzy Czyżak** — Zastępca Dyrektora PZW Okręg w Poznaniu,
- 16 Pan **Andrzej Dmuchowski** — Polski Karp Sp. z o.o. — Organizacja Producentów.

Uczestnicy spotkania przedstawili się i wymienili informacjami o zakresie swojego działania i reprezentacji. Pan Przewodniczący Jakub Roszuk podziękował w pierwszej kolejności Pani Małgorzacie Gośniowskiej-Koli — Zastępcy Dyrektora Generalnego, za umożliwienie

spotkania w następstwie rozmowy na Targach Grone Woche w Berlinie. Podziękował również Panu Jackowi Malickiemu, pozostałym przedstawicielom KOWR oraz przedstawicielom MRiRW. Następnie oddał głos przedstawicielom branży rybackiej, którzy zreferowali poszczególne tematy spotkania.

1. Wzrost wysokości czynszów dzierżawnych naliczanych dla gospodarstw stawowych

Pan Marek Trzcieliński zreferował wpływ wzrostu cen pszenicy na wysokość ponoszonych czynszów dzierżawnych. Podał przykłady kształtowania się cen pszenicy publikowanych przez GUS w poszczególnych półroczach ostatnich lat. stwierdził, że z tego względu czynsze dla dzierżawców wzrosły o ok. 100% od 2015 r. Poinformował, że nie jest to jedyny problem gospodarstw stawowych, ponieważ pszenica stanowi główny składnik pasz w gospodarstwach typu karpiego. Ponadto w ostatnich latach nasiliły się szkody w infrastrukturze powodowane przez bobry (m.in. podkopywanie grobli, mnichów, zmiana stosunków wodnych i oddziaływanie na doprowadzalniki, opaski i odprowadzalniki), jak również szkody w rybostanie powodowane gł. przez kormorany (m.in. wyżerowywanie narybku i innych kategorii wiekowych ryb, także w stawach odrostowych i magazynach, nakłady na płoszenie i odstrzały). Przykłady wzrostu kosztów produkcji podawali również inni przedstawiciele branży. Podkreślano jednak, że to dzierżawcy, w porównaniu do właścicieli, podwójnie odczuwają wzrost cen pszenicy ponieważ odpowiada ona za koszty produkcyjne oraz opłaty czynszowe. Część dzierżawców napotkała również problemy z wykupem gospodarstw i z tego względu nie mogli skorzystać z korzyści jakie niesie ze sobą przejście na pełną własność w kontekście wzrostu opłat czynszowych. Zwrócono także uwagę, że powierzchnia gospodarstw stawowych systematycznie malała ze względu na wykup i obecnie jest to jedynie ok. 25 tys. ha stawów wymagających obecnie szczególnej uwagi i wsparcia.

Pan Andrzej Lirski przedstawił kilka informacji statystycznych dotyczących między innymi przekształceń kwalifikacyjnych na grunty pod stawami (aktualizacja danych Głównego Geodety Kraju). Poinformował, że te wcześniejsze postulaty hodowców były takie, aby być może uwzględniać w rozliczeniach czynszowych cenę karpia albo innych gatunków ryb, jednak dane statystyczne wskazują na trudności w monitorowaniu takich cen i jeszcze większe skoki ich wartości. Z tego względu proponowane postulaty hodowców są obecnie takie, aby:

- Czynsze rozliczać wg stawek cen pszenicy uśrednionych za odpowiedni okres np. ostatnich 10 lat (wg danych GUS);
- Zmniejszyć z 20% do np. 15% wskaźnik wynikający z rozporządzenia MRiRW w sprawie sposobu ustalania wysokości czynszu dzierżawnego (...) odnoszący się do iloczynu średniej wieloletniej wydajności naturalnej i średniej ceny zbytu karpia handlowego (jedna ze składowych ustalania czynszu).

Pan Jacek Malicki — p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego KOWR odniósł się do poruszonych zagadnień stwierdzając na wstępie, że w ocenie KOWR pszenica powinna pozostać głównym miernikiem wyrażania czynszu (obok waloryzowanego czynszu pieniężnego). W tym obszarze na szczęście obecnie nie ma rozbieżności. Należy też zwrócić uwagę, że sprzedaż i rynek zbóż po perturbacjach wojennych się normalizuje. Początkowo

KOWR przyjął w zasób aż 50 tys. ha stawów, ale obecnie w dzierżawie jest już tylko 16 tys. ha stawów (wartość nawet mniejsza niż wskazana przez przedstawicieli branżowych).

Ze względu na przekazane przez państwa informacje zostanie zlecona inwentaryzacja stawów pod kątem zbadania przyczyn problemów ze sprzedażą. Aktualnie jest pełne przyzwolenie na sprzedaż stawów będących w zasobach KOWR. Należy jednak mieć na uwadze, że często trudności ze sprzedażą wynikają z przyczyn obiektywnych, takich jak roszczenia byłych właścicieli. Dla dzierżawców będących w trudnej sytuacji istnieje także pomoc doraźna, taka jak rozłożenie czynszów na raty, czy też ich odroczenie. Muszą jednak do tego zaistnieć konkretne przesłanki i taka pomoc traktowana jest jako publiczna. Jeżeli gospodarstwa są dotknięte problemami wykraczającymi poza typowe perturbacje gospodarcze i są to zdarzenia takiego kalibru jak śniecia spowodowane przez KHV, to możliwe jest skorzystanie z obniżenia a nawet umorzenia rat czynsz w trybie art. 700 Kodeksu cywilnego. Były już stosowane decyzje zwalniające z czynszu. Bardzo ważne jest, aby wnioski w takich sprawach składać przed terminem płatności czynszu. Jednakże straty powodowane przez kormorany nie są traktowane jako przesłanka do uruchomienia art. 700 kc.

Pan Igor Wawrzyniak z Departamentu Rybołówstwa MRiRW zadał pytanie czy postulowana przez rybaków wspomniana zmiana wskaźnika ustalania wysokości czynszów dzierżawnych z 20% do np. 15% procent przyniesie jakikolwiek wymierny efekt? Ponieważ ma w tym względzie wątpliwości. Zarówno przedstawiciele KOWR, jak i Pan Mariusz Drozdowski — Zastępca Dyrektora Departamentu Nieruchomości i Infrastruktury Wsi w MRiRW potwierdzili, że taka zmiana w obecnej sytuacji nie przyniesie korzyści rybakom, którzy już są dzierżawcami. Jest to jedynie element wpływający na pierwotne ustalenie czynszu wywoławczego w ofercie przetargowej, który i tak potem był weryfikowany przez stawki ofertowe. Zatem wskaźnik ten nie ma wpływu na ustalenie wartości czynszu w trybie przedłużania dzierżawy m.in. z tego względu, że przepis ustawowy nie pozwala na ustalenie czynszu niższego niż ten, który obowiązywał dotychczas.

W świetle tych ustaleń rybacy zrezygnowali z postulatu potrzeby pilnej zmiany wskaźnika z 20% do 15%, podtrzymali jednak postulat uwzględniania średniej wieloletniej ceny pszenicy w ustalaniu wartości czynszów. Zdecydowali się na to, pomimo ryzyka ponoszenia wyższych stawek w przypadku spadku w kolejnych latach cen pszenicy (w ten sposób oddziaływałoby uśrednianie cen pszenicy z wielolecia). Uznali, że jest to lepsze rozwiązanie niż gwałtowne zmiany opłat czynszowych. Ponadto w przypadku spadku cen pszenicy pomimo utrzymywania się przez pewien czas zwiększonego czynszu i tak ostatecznie dana, niska cena pszenicy wpłynie na obniżenie w przyszłości czynszu, a jednocześnie od razu nastąpi obniżenie kosztów produkcji (spadną koszty zakupu pszenicy na paszę).

Pan Mariusz Drozdowski — Zastępca Dyrektora Departamentu Nieruchomości i Infrastruktury Wsi w MRiRW wyjaśnił, że postulat uwzględniania średniej ceny pszenicy pojawia się ze strony różnych organizacji branżowych i jest brany pod uwagę, lecz wymaga zmian rangi ustawowej.

Pan Piotr Jaźwiński — p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarowania Zasobem w KOWR przypomniał także o możliwości jednorazowego przejścia z rozliczania czynszów z uwzględnieniem publikowanych przez GUS cen pszenicy na składnik wyłącznie pieniężny, który jest waloryzowany w dość korzystny sposób (z uwzględnieniem istotnych w rolnictwie wskaźników). Zebrani zwrócili jednak uwagę na to, że rozpatrywanie takiej opcji jest korzystne wówczas, gdy ceny pszenicy są niskie.

2. Wykup rybakówek przez użytkowników obwodów rybackich

Pan Andrzej Abramczyk zreferował postulaty rybaków w zakresie potrzeb dotyczących sprzedaży rybaków przez KOWR na rzecz użytkowników rybackich. Przypomniał, że początkowo w latach 90. I na początku wieku gospodarstwa rybackie dzierżawiły obwody rybackie, a więc użytkowane wody, razem z wybranymi działkami nadwodnymi, na których były posadowione obiekty związane z gospodarką rybacką, w tym rybakówki (zwane także rybacówkami). Wówczas nie było trudności z wykupem tych gruntów i budynków, ale często brakowało kapitału. Z tego względu jest szereg nieruchomości, których nie udało się wykupić. Są one nadal dzierżawione, ale jest coraz większa obawa rybaków, że zostaną pozbawienie tych gruntów, jako gruntów atrakcyjnych pod innymi względami (a w ocenie referującego nie są to grunty spełniające kryterium atrakcyjności z zarządzenia KOWR). Dla długoterminowego prowadzenia gospodarki rybackiej i trwałości inwestycji, w tym z funduszy rybackich UE, lepszym rozwiązaniem byłoby przeznaczenie ich do sprzedaży gospodarstwom rybackim. W tym celu nie trzeba zmieniać ogólnie obowiązującego prawa, a jedynie wewnętrzne zarządzenie KOWR dotyczące weryfikacji atrakcyjności gruntu i obowiązku sprzedaży takich gruntów na przetargu nieograniczonym.

W odniesieniu do tych informacji głos zabrał Pan Jacek Malicki p.o. Zastępca Dyrektora Generalnego oraz pozostali przedstawiciele KOWR, w tym Pan Piotr Jaźwiński — p.o. Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarowania Zasobem. Zwrócili oni uwagę, że obecna polityka wymaga, by podczas sprzedaży zweryfikować atrakcyjność gruntu. KOWR spotykał się także z sytuacją prób zakupu gruntów obejmujących znacznie większe obszary niż wymagane dla gospodarki rybackiej. Należy mieć także na uwadze, że uprawnieni do rybactwa mogą stracić obwody rybackie i wówczas powinno się zapewnić możliwość dostępu do obwodu również nowemu uprawnionemu do rybactwa. Z tego względu obecnie zasadniczo nie ma polityki sprzedaży terenów zapewniających jedyny dojazd i dostęp do wód. Istnieje jednak możliwość sprzedaży wyodrębnionych fragmentów związanych z gospodarką rybacką, ale nie całych, atrakcyjnych obszarów. Sprzedaż tego rodzaju gruntów rozpatrywana jest indywidualnie. Należy zwrócić także uwagę, że uprawnieni do rybactwa mają co do zasady zagwarantowaną możliwość przedłużania dzierżaw na okres zgodny z trwaniem umowy rybackiego użytkowania i wymaganymi okresami trwałości inwestycji finansowanych z funduszy UE. Z tego względu nie ma potrzeby zmiany obecnego zarządzenia KOWR w tej sprawie.

Po tej wymianie poglądów Pan Jakub Roszuk — Przewodniczący Zespołu poruszył jeszcze dwie sprawy.

3. Przekazania gruntów stawowych przez KOWR do Instytutu Rybactwa Śródlądowego — Państwowego Instytutu Badawczego

Pan Jakub Roszuk poinformował, że rybacy zastanawiają się czy spawa ostatnio procedowanego przekazania stawów z zasobu KOWR do IRŚ-PIB jest to przypadek jednorazowy, czy może są to pierwsze działania zmierzające do przeniesienia całej własności i właściwości wobec gruntów stawowych w zasobie Skarbu Państwa z KOWR do IRŚ-PIB? Sprawa ta niepokoi rybaków ponieważ takich odgórnych decyzji doświadczyli w związku z odstąpieniem Dyrektorów RZGW PGW Wody Polskie od oddawania w użytkowanie obwodów rybackich i przejmowaniem przez RZGW w obwodach gospodarki rybackiej.

Pan Jacek Malicki p.o. Zastępcy Dyrektora Generalnego wyjaśnił, że jest to przypadek całkowicie indywidualny, dotyczący przekazania stawów usytuowanych bezpośrednio w obrębie miasta Ryki i nie ma obaw, że nastąpi przekazanie kompetencji KOWR, czy też własności wszystkich stawów na rzecz IRŚ-PIB.

4. Funkcjonowanie Funduszu Promocji Ryb

Pan Jakub Roszuk wyjaśnił, że ten temat pojawił się w agendzie ze względu na rozmowę z Panią Małgorzatą Gośniowską-Kolą — Zastępcą Dyrektora Generalnego KOWR podczas Targów Grune Woche w Berlinie. Branża zainteresowana jest dalszą promocją ryb z funduszu i lepszym poznaniem mechanizmów jego funkcjonowania. Poinformował, że na stronie internetowej KOWR nie znalazł informacji o obecnym składzie komisji zarządzającej funduszem składającej się z przedstawicieli branży i terminu upływu jej 4 letniej kadencji. Pan Andrzej Lirski poinformował o możliwości prowadzenia promocji ryb oraz działalności KOWR za pośrednictwem Przeglądu Rybackiego wydawanego przez Polskie Towarzystwo Rybackie. Artykuły zamawiane, sponsorowane i ogłoszenia publikowane są w Przeglądzie Rybackim m.in. przez MRiRW oraz ARiMR.

Pani Małgorzata Gośniowska-Kola — Zastępcą Dyrektora Generalnego KOWR poinformowała, że właśnie w tym momencie zakończyło się trwające równolegle spotkanie osób zainteresowanych i zaangażowanych w prace funduszu promocji z Panem Rafałem Romanowskim — Sekretarzem Stanu w MRiRW. Wyraziła zaniepokojenie ewentualnym nieuczestniczeniem w tym spotkaniu przedstawicieli branży lub niedostateczną wymianą informacji z zebranymi tutaj jej przedstawicielami (ze względu na działania samych reprezentantów branży lub administracji). Następnie głos został przekazany Panu Piotrowi Bartuszkowi — Zastępcy Dyrektora Departamentu Rozwoju Rynku w KOWR, który stwierdził, że informacje dotyczące składu i kadencji komisji zarządzającej Funduszem Promocji Ryb przekaże w wiadomości mailowej. Po czym nastąpiła wymiana adresów mailowych Pana Dyrektora Piotra Bartuszka i Przewodniczącego Zespołu. Poinformował, że fundusze promocji stanowią źródło finansowania różnorodnych artykułów i ogłoszeń w prasie branżowej.

Podsumowanie i wnioski ze spotkania

- 1) Organizacje branży rybactwa śródlądowego wspólnie z innymi organizacjami branży rolnej nadal postulują potrzebę zmiany prawa, tak aby czynsze dzierżawne rozliczać

wg stawek cen pszenicy uśrednionych za odpowiedni okres np. ostatnich 10 lat (wg danych GUS) i liczą na działania w tej sprawie ze strony MRiRW;

- 2) KOWR potwierdza, że jest wola sprzedaży pozostających w zasobie Skarbu Państwa gruntów pod stawami; nastąpi weryfikacja przyczyn wpływających na brak postępów w tym zakresie w przypadku dzierżawców, którzy złożyli takie wnioski (ze strony dzierżawców nastąpi, jeżeli będzie taka potrzeba ponowne potwierdzenie chęci kupna);
- 3) KOWR potwierdza, że sprzedaż rybakówek jest możliwa, po indywidualnym i wnikliwym rozpatrzeniu sprawy, jednak będą zabezpieczane interesy także ewentualnych przyszłych uprawnionych do rybactwa (np. nie będą sprzedawane jedyne drogi i działki umożliwiające dostęp do wody); w przypadku braku możliwości sprzedaży uprawnieni do rybactwa nadal będą traktowani preferencyjnie w przedłużaniu dzierżaw na grunty istotne dla gospodarstw rybackich (z uwzględnieniem terminów trwania umów na rybackie użytkowanie wód, trwałości projektów inwestycyjnych (ze środków unijnych) oraz wieloletnie plany inwestycyjne również z wykorzystaniem środków zewnętrznych.
- 4) Nastąpi przekazanie przez KOWR informacji dotyczących możliwych źródeł finansowania artykułów, stron internetowych i spotkań branżowych (np. fundusz na rzecz spotkań, Fundusz Promocji Ryb), a także szczegółowych informacji dotyczących funkcjonowania i budżetowania Funduszu Promocji Ryb (kadencja, data wyborów itp.).

.....

Przewodniczący Zespołu